

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

Symbolum LV. Orpheus mirificus Musicus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

SYMBOLVM LV.

Orpheus, mirificus Musicus,

11. Metam. 4. Georgicor.

Ethicè.

1. Vis & laus Musicæ.
2. Virtutum concentus.
3. Osiores Liberalium Artium.
4. Vituperatio lascivarum cantionum.
5. Vir sapiens & eloquens.
6. Vir uxorius.
7. Amor conjugalis.
8. Gravis offensio in re parva.

Fuit hic Apollinis & Calliopes Musæ (vel ut alii volunt, *Oeagri* fluvii, & Polyhymniæ, itidem Musæ, filius, non longè à Pimpleis collibus natus; nam, quod alibi quoque notamus, Poëtica illæ virgines, non semper erant virgines, uti nec Romanorum Vestales. Lyram Orpheus ex cornibus boum additis septem nervis, compositam, in primâ statim pueritia ab ipso Phœbo dono accepisse fertur; quam tantâ dexteritate & ingenio tractavit, ut omnes sui ævi musicos & cantores, artis peritiâ longo post se reliquerit intervallo. Hinc factum est, ut apud Thraces, quanquam homines barbaros in summâ admiratione & honore esset, quod testatur Virgilius in Sileno Eclog. 6.

Nec tantùm Phœbo gaudet Parnassia rupes,
Nec tantùm Rhodope miratur, Ismarus Orphen.

Aiunt insuper, illum tantâ carminum suavitate fuisse, ut non modò leones & tigres demulserit, atque omne ferarum genus mansuetum reddiderit; sed etiam Musicæ ipsius dulcedine saxa, silvasque cum montibus totis ad se attraxerit, & fluviorum cursus inhibuerit. Maro Georg. 4. inducit illum.

Mulcentem tigres, & agentem carmine quercus
Et Ovidius. 11. Metam.

Carminè dum tali silvas, animosque ferarum
Threicius Vates, & saxa sequentia traxit.

Navigavit cum Argonautis, eisque modulaminis dulcedine à Sirenum periculis conservavit. Miro tenebatur amore uxoris *Eurydices*, cum qua conjunctissimè, suavissimèque convixit. Hæc, cum servandæ castitatis ergo

ergo insequentem *Aristaum* fugeret, calcato per imprudentiam Colubro, pede morsum & venenum accepit, immaturoque funere obiit. Ex eâ morte ingentem dolorem hausit Orpheus, adeo, ut desiderio coniugis efflictim amata, viam moliretur sub terram, ad ipsum Plutonis regiam, & inferos manes. Ibi Citharæ dulcedine, & flebilibus modis, ipsius Acherontici regis animum, cæteroquin mitigari nescium, primus omnium flexit, ut rescissa fatorum lege, Euridicen maritum sequi, atque ad superos reverti permetteret: hac tamen proposita conditione, ne ille respiceret, antequam supernæ luci redditi essent uterque. At verò Orptheo, sollicito supra modum de uxore, & utrùm se sequeretur dubio, non satis alto sedit pectore atrox Plutonis præceptum. Amore namque conjugis respexit, cum jam propè emerisset è subterraneo itinere. Hinc factum, ut omnis Ditis Patris indulgentia, & beneficium Proserpinæ (nam & hæc suas preces interposuerat) fieret irritum: revocata namque fati violentiâ mulier, ad umbras priores redire iussa est. Orpheus duplici dolore ictus, cum de conjuge jam repetenda desperaret, omne mulierum consortium de cætero averſatus, solitariam vitam degere, inque silvis ac secretis recessibus, Musicæ beneficio, agrum solari animum constituit. Cui proposito cum inhæreret pertinacius, *Menades*, mulieres, orgia Bacchi celebrantes, in illa loca bacchantium habitu delatæ, & conspicatæ osorem generis sui, facto in divinum Citharædum impetu, frustillatim illum, & per summos cruciatus laniaverunt. Cujus ita lacerati membra collecta, postmodum sepulturæ mandata sunt apud *Libethram*, Asiæ oppidum. Caput, quod furiosæ Bacchæ humeris avulsum, cum Lyra in Thraciæ fluvium abjecerant, servitio illius fluminis ad Lesbum insulam delatum: *Lyra* verò ab Apolline inter astra collocata est.

Cæterum perhibetur, oraculo vaticinium editum esse, tempus adfuturum, ut exitio pessimo Libethrani darent Diis pœnas à *Porco*: quodocunque vatis Orphei cineres & ossa Sol cœpisset intueri. Quod oraculum tunc, quorsum evasurum esset, ignorabatur: & cum à *sue* nemo tantum malum metueret, negligebatur. Accidit autem posteris tempestatibus: ut ad Orpheici cippi pedem, in os insertâ fistulâ pastor quidam, suavè modulans, somno obrepente sopiretur: nec tamen è labiis fistulam, ne dormiens quidem, dimitteret; & canna, vehementiore dormientis proflatu, nihilo minus, quàm si vigilaret, sonitum quandam rudem ederet. Id quidam fortè præteriens, ut animadvertit: risu ca-
sum

sum hunc & admiratione profectus, statim in urbem nuntiavit: *Pastorem dormientem canere.* Concurrunt effusè tum ad pastorem sopitum, tum Orphei columnam; multitudinis compressione evertitur pila, frangitur sepulchralis urna, effunduntur cineres, solisque radiis ostenduntur vatis ossa, uti prædictum fuerat. Prædictionis fidem implevit *Sys* torrens (suum Græcis significat) qui eluvionibus Libethram urbem cum mœnibus atque tectis disjecit. Tumque demum intellectum, quisnam esset, quamquam formidandus *Porcus*, qui civitatem Libethranorum esset multaturus, ob Orphei reliquias patefactas. Bisselius ex Cœlio Rhodigino lib. 18. c. 22. Ruinarum illustrium Decade. 2. de Orpheo. Quin etiam Pausanias in Bœoticis tradit, Thracibus persuasum esse, Luscinias in nemore, ubi monumentum Orphei, cæteris ejus generis avibus & vocaliorem edere cantum & amœniorem.

Ethicè.

I. (a) Quanta vis & laus sit Musicæ documentum est Orpheus, qui non tantum hominum aures, sed etiam ferarum & volucrum; quodque mirandum magis, surdas arbores, lapides, saxa, & flumina traxit. Neque hoc duntaxat; ipsi quoque inferi ab ejus cantu pendebant, & impiorum supplicia quasi obstupefacta cessabant; Poëta canente, mollita sunt ipsius etiam Plutonis pectora:

Nesciâque humanis precibus mansuescere corda.

Ovidius graphidè de Orpheo.

Talia dicentem, nervosque ad verba moventem,
Exangues flebant animæ: nec Tantalus undam
Captavit refugam: stupuitque Ixionis orbis:
Nec carpere jecur volucres: urnisque vacarunt
Belides: inque tuo sedisti Sisyphæ saxo:
Tum primùm lacrimis victarum carmine, fama est
Eumenidum maduisse genas: nec regia conjux
Sustinet Oranti, nec qui regit ima, negare.

Non minùs eleganter Horatius lib. 3. Ode. 11.

Tu potes tigres, comitésque silvas
Ducere: & rivos celeres morari:
Cessit immanis tibi blandienti

Janitor aulæ.

S s

Cerbe-

(a) Vis & laus Musica.

Cerberus, quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter, faniésque manet

Ore trilingui

Quin & Ixion, Tityósque vultu
Risit invito, stetit urna paulum,
Sicca, dum grato Danaï puellas

Carmine mulces.

Et Maro graviter. 4. Georg.

Quin ipsæ stupuere domus, atque intima Lethi
Tartara, cœruleósque innexa crinibus angues
Eumenides, tenuitque inhians tria Cerberus ora,
Atque Ixionei vento rota constitit orbis.

Quid dici, fingique potest amplius de præstantia Musicæ, in ipsa Tartara dominantis? Omnino partem valet in omnem, numerorum & modulorum artificiosa concinnitas; quorum celeritate rapiuntur animi, tarditate torpescunt, gravitate componuntur, levitate vanescunt, aut læti, aut hilares, aut quieti, pro carminis habitu, formæque canendi. Concitandi sunt in prælia animi? Mars accenditur cantu. Revocanda ad mansuetudinem pectora? mulcentur cantu. Solvenda sunt in læticiam? relaxantur cantu. Inflectenda ad mœrorem? languescunt cantu. Percellenda metu? Dejiciuntur cantu. Iterum ad spem reducenda? eriguntur cantu. Memoratu dignum & mirum est, (placet enim has commentationes nostras etiam historica varietate condire) quod de Erico II. Daniæ Rege scribit Crantzius lib. 5. Daniæ c. 3. & Saxo (qui se demissionis causâ Grammaticum appellavit) cap. 12. Apud Ericum, cognomento *bonum*, Daniæ regem citharædus haud ignobilis, admirabiles & propè stupendos artis suæ commendabat effectus, maximeque illud ipsum, quod in humanos sensus, mentésque obtineret imperium. Rex verborum novitate percussus, qui neque vim tantam musicæ arbitraretur, continuo hominem artis specimen edere jubet, & torpentes animos ad furorem Martium, si posset, accendere. Annuit ille, & nequa nocendi causa daretur, arma omnia ex aula ferri præcipit, custodésque in atrio collocari, quò furentes, si fortè in rabiem agerentur, compesceret. Dictum, factum. Tum ille, qua plurimum valebat, canendi, ac organa & fides tangendi peritiâ: primùm quidem amarissimos, deplorantis, lamentantis, ac desperantis animæ threnos exorsus, omnium,

omnium, quotquot aderant, auditorum mentes, non stupore duntaxat, & mœrore oppressit; sed & singultus, & uberes lacrimas, flebili suo cantico expressit. Deinde adedò suaves, & mellitos cantus effudit, ut toti jactatione corporis, & saltabundi, intemperantem lætitiã proderent. Tandem verò ubi acrioribus, ac severioribus modulis intonare cœpit, continuò totis testis aulici fremere, tumultuari, arma & gladios inclamare, & in se furere conspicati sunt. Nec mora; accurrunt custodes, ut regem cum suis furentem contineant; sed ille effractis atrii foribus, arrepto ense, quatuor confodit; & ut actus in rabiem taurus, totis bacchatur ædibus. Vix tandem pulvinarium & lectorum mole undique oppressus, contineri potuit. Menti restitutus, relicto regni Procuratore filio, Hierosolymam expiandorum homicidiorum gratiã profectus, atque in Cypro defunctus est. Hæc illi Scriptorum. Et Dio, oratione 1. de regno refert, Timotheum Musicum, quoties libuerat, Alexandri Magni animus ita accendisse cantu, ut efferatus rueret in arma, iterumque emollitum, ad hilares epulas pertraxisset. Terpander, quem comesta fides suffocavit, seditionem inter Lacedæmonios concitatam, musicâ sedavit. Græci deliberaturi de rebus maximè seriis cantum *Dorium* sæpè adhibuerunt. Cassiodorus vim musicæ in morbos, longâ oratione explicat; ubi inter alia de diversis modulis, & eorum effectibus: *Dorius*, inquit, prudentiæ largitor est, & castitatis effector: *Phrygius* pugnas excitat, votum furoris inflammat: *Æolius* animi tempestates tranquillat: *Lydius* intellectum obtusis acuit, & terreno desiderio gravatis, cœlestium appetentiam inducit. Hæc Cassiodorus. Alii non nihil aliter: nam *Phrygium*, *Ionicumque* modulamen mollitiæ & lasciviæ damnant. Vide etiam Vallesium c. 28. in S. Scripturam.

Itaque vis ex concitato & iracundo placatum efficere? modulos adhibe. Præter nominatos, testis animosus Achilles, qui cum vehementissimè in Agamemnonem indignaretur, & jam animus propè in arma, vimque erumperet, citharam capiebat, sono dulci motus tumidos retundebat. Ælian. lib. 14. histor. var. Ita Theodosium Augustum ob imperatorias statuas ab Antiochenis dejectas, extrema quæque minitantem, Favianus urbis eius antistes, lugubri quodam modulatu ita mitigavit, ut Imperator ad misericordiam flexus, & injuriæ oblitus, poculum ipsum, quò in convivio utebatur, lacrimis respergeret. Sozomen. lib. 4. c. 23. Vis ex libidinoso pudicum, ex ebrioso sobrium reddere? melodiam applica; sic, memorante Plutarcho, cum Pythagoras fortè in homines ebrios tibicini adambu-

adambulantes incidisset, extemplo *Dorium* (est genus modulaminis) canere iussit, quâ cantûs mutatione ita crapulam discussit, ut corollas capite detraxerint, ad maiorem sese modestiam composituri. Idem videns juvenem quendam, libidine flagrantem ad ostium amicæ insanire, mutatis *Phrygiis* in graviores modulis, eum ad sanam mentem revocavit. Hinc eius discipuli, cum dormitum irent, aut cubito surgerent, ad placidum animi statum retinendum, cantu & Symphoniâ utebantur. Idem si quando ad iracundiam se præcipites fieri sensissent, continuo aptatis fidibus testudinem modulatè pulsabant, & quærentibus causam, ajebant, se animo mitigari. Quid quod orcinus ipse spiritus modulatu musico non fabulosè, ut Orpheus Plutonem mitigavit, sed verè dometur, & comprimatur, uti sacra historia testatur 1. Reg. 14. quando David, Jessæus juvenis, dulcedine citharæ Saulem Regem ab infessore stygio agitatam, ad quietem & malaciam mentis composuit. Apollonius Rhodius scribit, Argonautas ad fontem Lyræ Orphææ remos duxisse; pisces marinos navim *Argo*, suavitate Citharæ delinitos, secutos; eadè que heròes dissidentes reconciliatos fuisse. Quid validius musicâ? Hæc etiam labores & miseras levat ac solatur, quod argonautici remiges sunt experti. Hinc Pelignus vates lib. 4. Trist.

Hoc est cur cantet vincus quoque compede fossor,

Indocili numero cum grave mollit opus.

Cantet & innitens limosâ pondus arenæ

Adverso tardam qui vehit amne ratem.

Quique refert pariter lentos ad pectora remos,

In numerum pulsâ brachia versat aquâ.

Fessus ut incubuit baculo, saxoque resedit

Pastor, arundineo carmine mulcet oves.

Cantantis pariter, pariter data pensa trahentis

Fallitur ancillæ, decipiturque labor.

Fertur & abductâ Lyræside tristis Achilles

Æmoniâ curas attenuâsse Lyrâ.

Cum traheret silvas Orpheus & dura canendo

Saxa, bis amissa conjuge mœstus erat.

Adeo Musicæ vis per aurium sensus, quasi per animæ vestibula, si quando potentiùs illapsa est, tum delicato quodam titillationis Lenocinio, mentem surripit, & miti quodam dominatu omnes affectuum fides ac chordas excitat, & pro libitu placat. Atque hoc est, quod dicatur Orpheus bestias,

bestias, ligna, lapides movisse, cursum fluminum stitisse, rauca murmura compefcuisse.

II. (b) Longè verò dulcissima est illa Musica, quæ canit intus, & efferatas animi perturbationes ad rationis numeros, velut ad harmoniam componit. Quod Macrobius observavit lib. 2. in somnio Scipionis c. 3. *Omnis, inquit, habitus anima cantibus moderatur.* Plato quoque in Timæo: *Data nobis est harmonia, non ad voluptates rationis expertes, sed ut per eam, dissonantem circuitum animarum componamus, & ad concentum sibi proprium revocemus.* Et Seneca Epist. 88. *Ad Musicum, ait, transeo, doces me, quomodo inter se acute & graves voces consonent; fac potius, quomodo animus secum meus consonet, nec consilia mea discrepent. Monstras mihi, qui sut modi flebiles: Monstra potius, quomodo inter adversa non emittam flebilem vocem.* Si Platoni credimus, corpus nostrum cithara est, citharædus est animus: cui nunc hæ, nunc illæ fides tentandæ; modò lex oculis, modò linguæ ponenda; modò aures, modò manus adstringendæ; nunc luxuriæ. nunc impatientiæ affectus ad debitam normam revocandi. Hominis christiani princeps cura est, ut quotidie citharam suorum affectuum examinet. Et jam cum iracundiâ suâ litigat, nunc invidiam reprehendit, modò suam somnolentiam extimulat, mox lætitiâ refrænât, inde tristitiâ mitigat. Semper his suis chordis oberrat, totiesque vel remittit, vel severius intendit, donec in harmoniam conspirent.

III. (c) Meritas pœnas dederunt Libethrii, homines ab omni Musarum commercio alieni, elegantiorum disciplinarum stolidissimi contemptores, Orphei & Musices ofores. Hinc à torrente, cui nomen *Sus*, cum horrido murmure, in modum porci grunniensis, superobruti, dignum crassis auribus acroama fenserunt. Unde adagium: *indoctior Lybethriis.* *Non impediâs musicam,* monet Siracides cap. 32. quod sibi dictum putent *Misonausi*, quibus suavius tinnit æreus in loculis nummulus, aut rudentis in stabulo stridor aselli, quàm Orpheæ sonitus Citharæ, ad haram potius natis, quàm ad Lyram.

IV. (d) Orphei Lyra inter astra relata est. Cur? Quia casta, honesta, sacra cecinit. Videlicet de impiorum Gigantum clade de Herculis laboribus, Corybantum viribus, Minervæ Sacrificiis; de deorum lustrationibus, vaticiniis, auspiciis; de signis & prodigiis: de inferorum expiationibus: de motu & ratione astrorum &c. Orco quàm cœlo digniores sunt illæ lyra, citharæ, voces musicæ, quæ modulatu la-

S s 3

scivo

(b) *Virtutum concentus,* (c) *Ofores liberalium artium.* (d) *Visuperatio lascivorum cantuum.*

sciyo aures vulnerant, animos emolliunt, Veneres stimulant, cupidines animant, theatra infamant. Et illi quoque cantores seriùs sperent sidera, qui fractis in mollitiem modulis, & ambitioso numerorum flexu artem suam referunt magis ad vanitatem, quàm ad pietatem: ad suam arrogantiam, quàm ad Numinis reverentiam, sequentes genus canendi effeminatum, saltatorium, Phrygium, emasculatum, minimè religiosum, vibrantes & crispantes vocem non aliam, quàm qualem describit Juvenalis sat. 3.

Miratur vocem angustam, quàm deterius nec.

Ille sonat, quo mordetur gallina marito.

Monet suaviter Mellifluus Doctor: *Cantus, plenus sit gravitate: nec lasciviam resonet, nec rusticitatem: sic suavis, ut non sit levis: sic mulceat aures, ut moveat corda: tristitiam levet, iram mitiget: sensum littera non evacuet, sed facundet.* Bernard. epist. 312. ad Guidonem Abbatem.

V. (e) Orpheus, ut scribit Pausanias in Bœoticis, multa humanæ, politicæque vitæ utilia invenit, nam Deorum initia, & universam Theologiam primus aperuit, & quibus ritibus cœlestium iræ placentur, tradidit. Mythologus ait lib. 7. c. 14. Orpheus vir fuit planè sapientissimus, *Lini* auditor, & ut illa ætas ferebat, divinarum rerum peritissimus; post mortem Eurydices, cæterarum mulierum conjugium sprexit, & ideò illi sexui exosissimus fuit, unde hominum consortium fugit, & satis sibi voluptatis ex sua cithara hausit, nunquam minùs solus, quàm ita solus. Hic idem cum in rudes adhuc mortales incidisset, qui sine ullo morum delectu, & sine legibus viverent, ferarumque ritu per agros, nullis conditis tectis, vagarentur, tantùm dicendo, & orationis suavitate valuit, ut ad mansuetius vitæ genus feros homines traduxerit, illos in unum locum convocarit, civitates condere docuerit, legibusque civitatum obtemperare, matrimoniorum fœdera servare: quod fuit antiquorum poetarum munus creditum; & est reipsa, sicut canit Horatius in arte Poëtica:

Silvestres homines sacer, interpretisque Deorum,
Cædibus, & victu fœdo deterruit Orpheus,
Dictus ob hoc lenire tigres, rapidosque leones.
Dictus & Amphion Thebanæ conditor urbis
Saxa movere sono testudinis, & prece blanda
Ducere, quò vellet. Fuit hæc sapientia quondam:

Publica

(e) *Vir sapiens & eloquens.*

Publica privatis secernere, sacra profanis:
 Concubitu prohibere vago: dare jura maritis:
 Oppida moliri, leges incidere ligno.

Hic tanta vi dicendi fuisse dicitur, ut consternatos animos mortali-
 um, & ob aliquam presentem calamitatem in desperationem lapsos e-
 rexit, & in priorem statum reduxit, atque ad tranquillitatem revo-
 carit. Hic ipse placatis inferis, animi perturbationibus scilicet, Eury-
 dicen in lucem reducere conatus est, quæ, ut nomen ipsum significat,
 nihil aliud est, quàm *justitia & æquitas*. Hac Comes Natalis & ego, in
 laudem Orphei.

VI. (f) Sunt tamen multa, quæ in eodem reprehendas. Nam
 etsi libenter ipsum contra Pausaniam, & alios, ab insimulatione magiæ &
 necromantiæ absolvimus; non potest tamen extra vituperium poni, quod
 nimium abripi se passus sit uxoris amore. Propter ipsam ad inferos us-
 que descendit, eiusque desiderio tam impatienter arsit; ut in reditu,
 cum jamjam superas evassisset in auras, tantillum oculis imperare non po-
 tuerit, quin in Conjugem respiceret, & amando perderet, quod amando
 acquisivit. Poëta Mantuanus 4. Georg.

----- subita incautum dementia cepit amantem,
 Ignoscenda quidem, scirent si ignoscere manes;
 Restitit, Eurydicenque suam, jam luce sub ipsa
 Immemor, heu victus animi, respexit; ibi omnis
 Effusus labor: atque inmitis rupta tyranni.
 Fœdera.

Hoc ipsum non rarò viris contingit Sapientiâ præstantibus, ut au-
 diant *Vxorii*. De Orphei citharâ Martialis lib. 14.

Reddidit Eurydicen Vati, sed perdidit ipse,
 Dum sibi non credit, nec patienter amat.

Et Virgil.

Eurydice ex oculis subitò, ceu fumus in auras
 Commistus tenues, fugit diversa.

Non fuit par Orpheus ferendæ tantæ jacturæ ac dolori; diu, noctu-
 que lamentis se dedit, hominum consuetudinem fugit, in solitudinem se-
 cessit, ut mœstis naniis vacaret; ita quidem ut abscissum etiam Vatis ca-
 put Eurydicen suam ingeminaret. Maro loc. cit. Inter alia canit:

Tum quoque marmorea caput à cervice revulsum
 Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus

Volue-

(f) *Vxorii viri.*

Volueret: Euridicen vox ipsa, & frigida lingua
 Ah miseram Eurydicen, anima fugiente vocabat:
 Eurydicen toto referebant flumine ripæ.

Imitantur Orpheum, quotquot plus æquò mulierosi, ægritudinem
 ex absentia vel obitu uxoris nimis molliter tolerant.

Stridonensis Doctor lib. 1. c. 10. contra Jovinianum ait, quantum-
 vis honesta sit amoris conjugalis origo; magnitudinem tamen eius esse
 deformem: & amatorem *Sue* flagrantiorum, à mœcho parùm distingui.
 In his fuit Antoninus Pius Imp. qui mortem *Anniæ Faustinae* suæ, quan-
 quam prostratæ pudicitia mulieris, adeò dolenter excepit, ut aliter luctum
 suum, nisi divinis ei decretis honoribus, ac statuis aureis erectis, conso-
 lari nequiverit: quò saltem in aris præsentem haberet, quam in thalamo
 jam non posset. *Historia Augustæa* in Anton. Pio. *Claudius* autem *Cæ-*
sar, nec interfectæ quidem, jussu suo, conjugis *Messalinæ*, infamis libidi-
 nis feminae, deponere memoriam potuit: quin eiusdem adhuc diei vespe-
 rã, quã ceciderat illa, sciscitaretur ex astantibus & convivis; *Cur non ad*
cœnam & Domina venisset? quæ tamen apud inferos jam vel maximè cœ-
 nabat, *Sueton.* in *Claudio* c. 39. In *historia S.* lib. 2. Reg. c. 3. *Legi-*
mus, cum *Abner* Dux militiae, *Micholem* *Saulis* filiam, *Davidis* uxorem,
 iniquè alteri cuidam, nomine *Phaltieli* à *Saule* desponsatam, ad legitimum
 thorum reduceret, secutum fuisse *Phaltielem*, & per totam viam, usque
 ad oppidum *Bahurim* plorasse. Convenit in hos ploratores illud *Virgi-*
lianum, *Æneid.* 9. à *Numano* quodam nomine, natione Latino, in *Tro-*
janos, seu *Phryges* contortum.

Vobis picta croco, & fulgenti murice vestis:

Desidia cordi, juvat indulgere choreis.

Et tunicæ manicas, & habent redimicula mÿtræ.

O verè *Phrygiæ* (neque enim *Phryges*) ite per alta
Dindyma, ubi assuetis biforem dat tibia cantum.

Tympana vos, buxusque vocat *Berecynthia* matris

Idææ: finite arma viris, & cedite ferro.

VII. (g) Quanquam hoc ipsum poterat *Orpheo* ignosci, quem
 ardentissimus conjugis amor in tristitiam immodicam conjecit. Cum
 enim mulieres honoris sui studiosissimæ, conjugalis amoris exemplaria ja-
 ctent, *Arriam Pœti*, *Porciam Bruti*, *Juliam Pompeii*, *Artemisiam Mausoli*,
Alcestin Admeti &c. habent viri, quem ipsis opponant *Orpheum*, velut
Solem, minoribus astris.

(g) Amor conjugalis.

Nescio

Nescio tamen, an non hoc, quod de Orpheo fabulosè traditur, ab amoenissima historia superetur. Anberta nobilitate, opibus, virtute præstantissima matrona, sexus & nationis suæ (Germana fuit) eximium decus, admirandum fidei & amoris conjugalis exemplar, ut maritum suum, Bertulphum nomine, è captivitate & servitute Turcica liberaret, virilem induit habitum, fidicinem simulavit, in Palæstinam navigavit, barbarumque Tyrannum adeò testudine suâ demulsit, ut in præmium suavissimi cantus, captivum ei juvenem, tum fortè sub aratri jugo ingemiscientem (conjuxerat) donârit; quò cum salva & incolumis, nec nisi tamen post multas ambages agnita, patriis est laribus, & conjugali thoro reddita. Historiam fusè & eleganter enarrat Jacobus Bidermannus in acroamatibus lib. 2. acroam. 2.

VIII. (b) In Orpheo præterea reprehensionem meretur inconstantia in bene cœptis. Nam qui uxoris reductione iter formidabile in se suscepit, & tanta pericula exhaustit; quem nec triceps Cerberus tartaræ janitor aulæ, nec terrifici Furiarum angues: nec tremendus stygii vultus tyranni absterruit à proposito repetendæ conjugis, denique cum jam haberet, quasi in sinu suo dilectam Eurydicen, non potuit continere lumina, donec in plenam lucem emergeret. Curiosè reflexit oculos, & unico momento temporis, quidquid tantis laboribus quæsit, perdidit. Meritò Virgilius

----- Ibi omnis effusus labor.

Deinde legis à Plutone latæ nulla erat difficultas: quid enim facilius, quàm temperare nonnihil respectui. Et hoc ipsum tamen præceptum haud sanè operosum violavit mollior animus. Gravis ostensio in re parva. Ita *Lori* conjugem contra vetitum Sodomæa incendia respectantem, eodem temporis articulò pœna est consecuta. Ubi peccavit, ibi hæsit in vestigio curiosa mulier, inque salis statuam est conversa, meritò inter metamorphoses numeranda. Gen. 19. Ex illa sapiant: femina, ex Orpheo viri.

T t

SYM-

(b) *Gravi offensio in re parva.*